

ARCHEOLOGIENOTA – PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

DIKSMUIDE – OOSTENDESTRAAT

A. DEVROE & J. VERMEERSCH
JULI 2018

COLOFON

Project

Archeologienota – Diksmuide, Oostendestraat 9

Opdrachtgever

COSMAT nv
Schoolplein 6 bus 1
8600 Diksmuide

Opdrachtnemer

Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba
Lemmensstraat 34
2800 Mechelen
0472/59.31.41
annika.devroe@gmail.com
BE 0680.617.128

I.s.m. Cura Projecten

Erkend archeoloog: Annika Devroe, OE/ERK/Archeoloog/2015/00085

© 2018 Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba

Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijk toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

Inhoud	0
1. Gemotiveerd advies	1
2. Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem	2
2.1. Inleiding	2
2.2. Administratieve gegevens	3
2.3. Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken	3
2.4. Voorziene afwijkingen van de Code van Goede Praktijk.....	6
3. Figurenlijst	7

1. GEMOTIVEERD ADVIES

Op basis van het bureauonderzoek is vastgesteld dat het plangebied vanaf de Volle Middeleeuwen deel uitmaakte van het stadscentrum van Diksmuide en ook mee ontwikkelde doorheen de tijd. Het plangebied was dan ook gelegen binnen de handels- en havenzone van de stad. Een deel van het gebied lag in de zone van de vesten. De vesten liepen bijgevolg doorheen het plangebied, wat ook het hoogteverschil tussen het grootste deel van het projectgebied en het noordwestelijke (landelijke) punt verklaart. Tijdens WOI is de ganse stad omgevormd tot een puinzone. De post-oorlogse stad is bovenop dit puin gebouwd. Dit is ook te zien in een aantal geologische boringen in de omgeving en bevestigd bij de controleboringen in het plangebied. Op basis van de controleboringen is er een verstoring tot minimaal 1,2 m voor het westelijke deel. Of die verstoring ook dieper zit is momenteel niet bekend.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek is een lage archeologische verwachting vastgesteld voor het hele terrein tot en met de Vroege Middeleeuwen. Voor de periode vanaf de Volle Middeleeuwen is er een hoge verwachting op het aantreffen van resten en sporen. Tot welke diepte de Eerste Wereldoorlog gevolgen heeft gehad op het terrein is niet bekend. Onder de puinlaag van WOI kunnen dus nog archeologische resten bevinden.

Op basis van het bureauonderzoek kan aangetoond worden dat er voor het projectgebied een potentie is voor het aantreffen van archeologische resten vanaf de Volle Middeleeuwen tot en met WOI. Deze resten liggen echter dieper dan 1,2 meter. Ter hoogte van de ondergrondse parking zullen de graafwerken tot 2,1m diep gaan. Aangezien hierbij mogelijk archeologische resten verstoord worden is bijkomend onderzoek nodig. Ter hoogte van 't Keizershof zullen enkel nutsleidingen en rioleringen aangelegd worden. Hier werden geen boringen uitgevoerd, maar op basis van de uitgevoerde boringen kan men hier ook enige verstoring verwachten. Deze nutsleidingen zullen naast het gebouw komen te liggen. Aangezien deze zone deels verstoord zal zijn met de bouw van de gebouwen en men bij archeologisch onderzoek enige veiligheidsmarge neemt zou slechts een zeer beperkt deel onderzocht kunnen worden. Gezien de beperkte kenniswinst die hiermee gepaard gaat wordt voor deze zone geen bijkomend onderzoek geadviseerd.

Dit zal echter via een uitgesteld traject verlopen aangezien er ter hoogte van de toekomstige ondergrondse parking tijdens de zomermaanden nog een kunstproject zal lopen.

2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN VOOR UITGESTELD VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM

2.1. INLEIDING

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning waarbij de voorwaarden voldoen aan art. 5.4.1. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Figuur 1: Beslissingsboom in functie van huidig project. (A. Devroe 2018)

2.2. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Locatie: West-Vlaanderen, Diksmuide, Oostendestraat 9

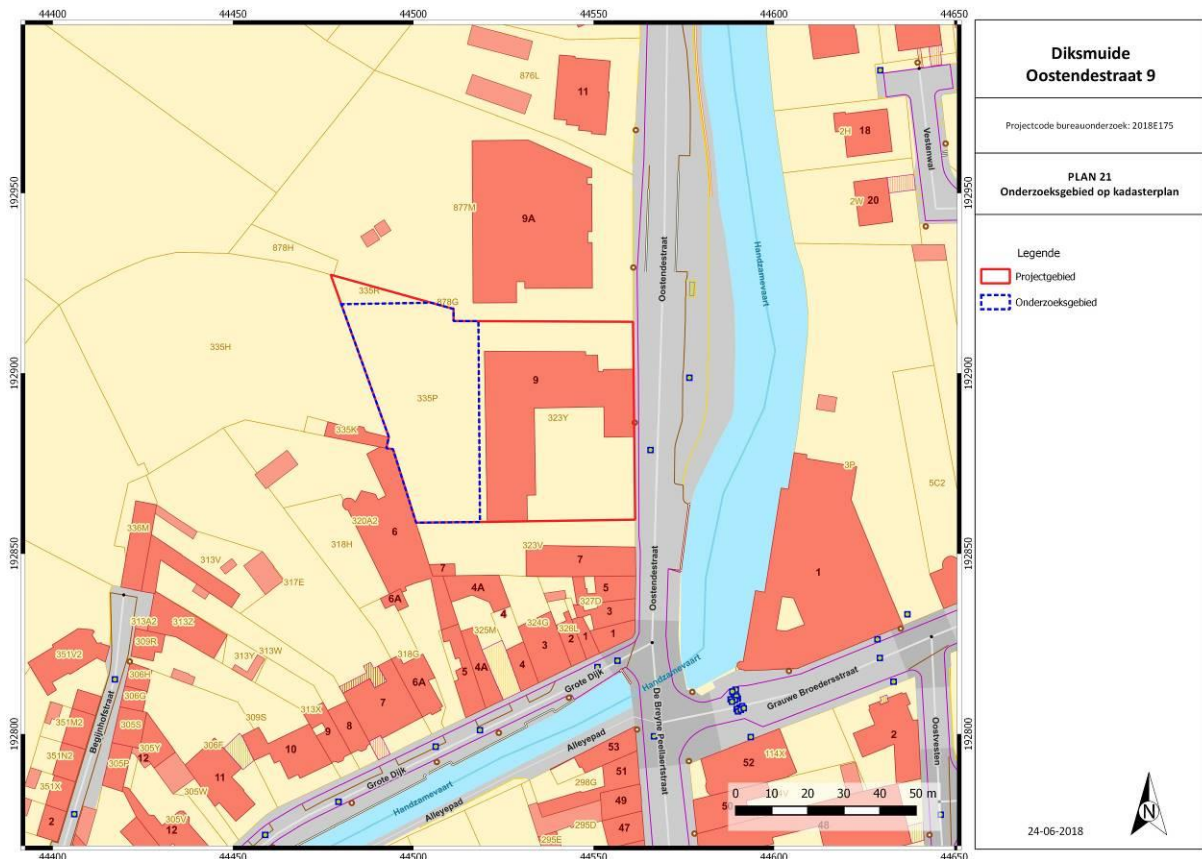
Bounding box: punt 1 (NW) – X 44.479 Y 192.919

Punt 2 (ZO) – X 44.518 Y 192.859

Kadaster: Diksmuide, afd. 1, sectie A, perceel 335P

Oppervlakte projectgebied: 4104 m²

Oppervlakte onderzoeksgebied: 1640 m²

Figuur 2: Kadasterkaart met aanduiding projectgebied. (Geopunt Vlaanderen s.d.)

2.3. ONDERZOEKSSTRATEGIE, -METHODE EN -TECHNIKEN

Na het bureauonderzoek werden de verschillende vooronderzoeken zonder ingreep in de bodem afgewogen. Hiervoor werden telkens volgende vier criteria overlopen:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein (levert het iets op)?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Gezien de huidige verharding is geofysisch onderzoek en veldkartering niet mogelijk, noch nuttig. Steentijdvondsten worden hier niet verwacht waardoor onderzoek in functie hiervan niet nuttig is.

Landschappelijk bodemonderzoek door middel van landschappelijke profielputten kan meer informatie opleveren in verband met de huidige verstoring en de gaafheid van de bodemopbouw. Aangezien reeds controleboringen werden uitgevoerd, werd besloten meteen een archeologisch vooronderzoek door middel van proefsleuven uit te voeren. Enkel de zone van de toekomstige ondergrondse parking zal onderzocht worden.

Het doel van het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven is een archeologische evaluatie van het terrein.

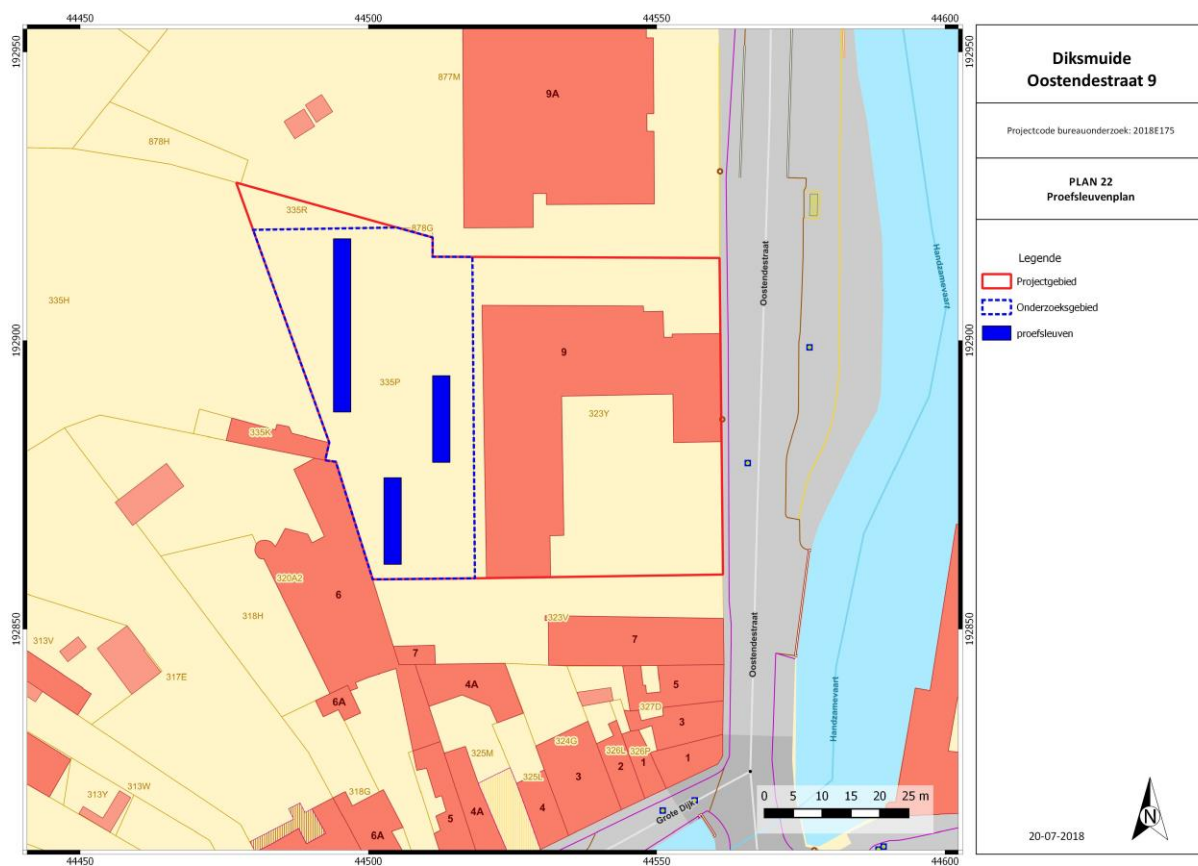
Hierbij dienen volgende onderzoeksvragen beantwoord te worden:

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem , beschrijving + duiding?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, zijn deze van natuurlijke of antropogene aard?
- Wat is de bewaringstoestand van de sporen?
- Op welk(e) niveau(s) manifesteren de archeologische sporen zich?
- Vanaf wanneer kwam het terrein in gebruik? Welke sporen zijn hiervan terug te vinden en op welke diepte?
- Kunnen er structuren aangeduid worden? Wat is hun onderlinge samenhang?
- In welke mate zijn de wallen van Diksmuide in het bodemarchief nog herkenbaar? Kan de zone hiervan afgelijnd worden?
- Kan op basis van gerecupereerd materiaal uitspraak gedaan worden over de datering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Geven de resultaten aanleiding tot vervolgonderzoek? Zo ja, wat is de ruimtelijke afbakening van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?
- Is behoud in situ op basis van de resultaten van het vooronderzoek mogelijk?

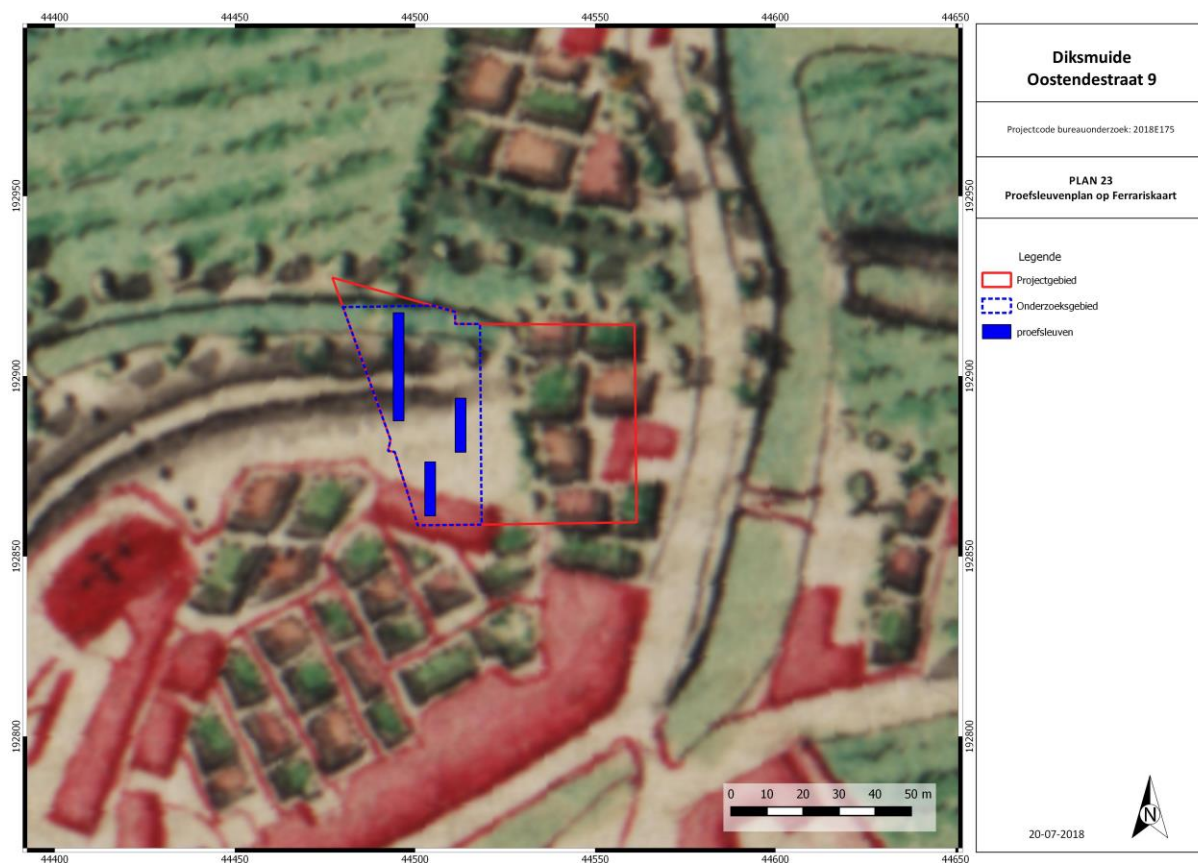
Het terrein zal door middel van proefsleuven onderzocht worden. De proefsleuven zijn 3 m breed ter hoogte van het archeologisch relevant niveau. Gezien het terrein tot minstens 1,20 m –Mv verstoord is, dienen de sleuven getrapt aangelegd te worden en dient op het verstoord niveau de proefsleuf breder aangelegd te worden zodat de veiligheid van de archeologen gegarandeerd wordt.

In het noorden wordt een sleuf van 30 x 3 m voorzien ter hoogte van de omwalling. Bedoeling is om op deze manier een doorsnede te krijgen van de gracht en wallen. Ter hoogte van deze sleuf is de registratie van het profiel dan ook het meest belangrijk. Indien omwille van de veiligheid de moederbodem niet bereikt kan worden, dienen boringen gezet te worden zodat het profiel kan aangevuld worden en een volledig beeld bekomen kan worden van de opbouw en stratigrafie.

In het zuiden en oosten wordt een sleuf van 15 x 3 m voorzien. Op basis van het bureauonderzoek kan men in het zuiden een site met complexe verticale stratigrafie verwachten aangezien hier mogelijk historische bebouwing aanwezig is (cfr. Ferrariskaart). Ten noorden hiervan bleef het gebied mogelijk onbebouwd en is mogelijk geen complexe verticale stratigrafie aanwezig. In eerste instantie worden dan ook sleuven voorzien waarbij men een goed zicht kan krijgen op eventueel aanwezige grondsporen. Zeker naar oudere periodes toe zijn proefsleuven beter omdat zo een beter beeld verkregen kan worden. Indien op basis van de aangetroffen sporen en lagen (bv. Funderingsresten die zich nog niet in de moederbodem bevinden) blijkt dat sprake is van verschillende archeologische niveaus kan de proefsleuf lokaal uitgebreid worden tot een proefput om de stratigrafie na te gaan. De proefput wordt uitgevoerd als een kleine opgraving waarbij de verschillende archeologische niveaus worden geregistreerd.

Figuur 3: Voorstel proefsleuvenplan. (A. Devroe 2018)

Figuur 4: Voorstel proefsleuvenplan geprojecteerd op de kaart van Ferraris. (A. Devroe 2018)

De aanleg van deze proefsleuven gebeurt met een graafmachine met een niet-getande graafbak. Het archeologisch niveau of de verschillende archeologische niveaus worden op aangeven van de veldwerkleider aangelegd. Indien omwille van de veiligheid de moederbodem niet bereikt kan worden, dan worden er boringen geplaatst om na te gaan op welk niveau deze zit.

Er wordt dagelijks voorzien in een volledige opmeting van proefsleuven en sporen. Dit betekent dat er dagelijks een recent en aangevuld grondplan beschikbaar is, dat op elk moment aangeleverd kan worden. Er dient een selectie van de sporen gecoupeerd te worden die afdoende is om de onderzoeksvragen te beantwoorden. In vermoedelijke diepe sporen zoals waterputten en waterkuilen wordt een boring gezet om te verifiëren of het om een dergelijk spoor gaat en om de diepte te bepalen. Per proefsleuf wordt een profiel beschreven en bestudeerd door de aardkundige van het projectteam. Sporen waarbij de metaaldetector een signaal geeft, worden aangeduid in de sporenlijst. Metaalvondsten worden enkel ingezameld als zij zich aan het vlak bevinden of als ze zich in een spoor bevinden dat gecoupeerd wordt.

Na afloop van het onderzoek worden de sleuven gedicht om verdere degradatie van eventueel aanwezige sporen te voorkomen. Indien nodig worden kwetsbare sporen (graven, zeer ondiep bewaarde sporen) afgedekt met doek of plastic zodat ze in geval van een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving niet verder worden aangetast vooraleer ze onderzocht kunnen worden.

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak gedaan kan worden over de aard en omvang van de archeologische waarden in het projectgebied en wanneer een eenduidig advies kan gegeven worden voor vrijgave van het terrein, behoud in situ of vervolgonderzoek door middel van een opgraving.

2.4. VOORZIENE AFWIJKINGEN VAN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

Er worden geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien. Moesten er tijdens de uitvoering van het vooronderzoek met ingreep in de bodem redenen zijn waarom wel wordt afgeweken van de bepalingen in de code, dan worden deze gemotiveerd in het verslag van resultaten.

3. FIGURENLIJST

Figuur 1: Beslissingsboom in functie van huidig project. (A. Devroe 2018).....	2
Figuur 2: Kadasterkaart met aanduiding projectgebied. (Geopunt Vlaanderen s.d.).....	3
Figuur 3: Voorstel proefsleuvenplan. (A. Devroe 2018).....	5
Figuur 4: Voorstel proefsleuvenplan geprojecteerd op de kaart van Ferraris. (A. Devroe 2018).....	5